

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT

Aktuální trendy v oblasti prevence závažných havárií

Prof. Dr. Ing. Aleš Bernatík, Ing. Kateřina Sikorová, Ph.D.

VŠB-Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství

Číslo a název projektu: Projekt SS02030008 Centrum environmentálního výzkumu: Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost (CEVOOH)

Program: 3.A Hodnocení rizik závažných havárií

Klíčová slova: prevence závažných havárií, analýza rizik, průmyslové havárie

V České republice se problematika prevence závažných havárií (PZH) týká více než 200 průmyslových objektů s rozdílným množstvím nebezpečných látek i rozdílným způsobem nakládání, tj. od menších skladů nebezpečných látek, přes jednoduché chemické výroby až po velké chemické podniky. Hlavním cílem projektu v této oblasti je vytvořit návrh koncepce pro Českou republiku v oblasti PZH v kontextu strategického směřování ČR, predikce dalšího rozvoje a stanovení priorit v souladu s hlavními politikami ČR a EU. Vývoj v oblasti procesní bezpečnosti a prevence závažných havárií během posledních 10 let s rozvojem počítačových technologií pokračuje velice rychle.

Práce na projektu byly prioritně řešeny ve 4 dílčích oblastech, kde byly výstupy projektu naplánovány do konce roku 2022 a v dílčí oblasti Kultura bezpečnosti (do konce roku 2023). Dílčí činnosti jsou zaměřeny na požadovaná metodická doporučení pro MŽP, a to konkrétně v následujících klíčových aspektech oblasti prevence závažných havárií: stárnutí objektů, kybernetická bezpečnost, softwarové nástroje, další nástroje prevence závažných havárií. Lze konstatovat, že v oblasti 3.A Hodnocení rizik závažných havárií projekt dosáhl požadovaných výsledů a řešení probíhá podle plánu.

V současné době jsou zahájeny práce na návrhu metodického postupu hodnocení rizik nezařazených zdrojů rizik, kdy pro menší zařízení, kde se také nacházejí nebezpečné látky, není prozatím hodnocení rizik z hlediska závažných havárií vyžadováno. Přesto tato menší zařízení mohou představovat riziko závažné havárie vzhledem k svému případnému umístění například v bezprostřední blízkosti obytných zón nebo shromažďovacích prostor, což zvyšuje riziko pro obyvatelstvo nebo i případného poškození životního prostředí.

Značná pozornost je také věnována zpracování informací získaných z havárií, ke kterým došlo. Z těchto údajů v oblasti stárnutí objektů bylo například určeno, že hlavní příčinou havárií spojených s únikem nebezpečných látek je koroze. Zasaženou částí technologických celků je především potrubí. Nicméně dalším zjištěním bylo, že kromě konkrétních mechanických poruch se na haváriích podílejí i další faktory spojené s nedostatky v systémech řízení bezpečnosti, provozu a integrity, které pravděpodobně souvisí se ztrátou znalostí, dokumentace a zkušeností s daným provozem.